

องค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพบัณฑิต และคุณภาพงานวิจัยในสถาบันอุดมศึกษา

Factor of the relationship between quality graduates and quality research

เจตน์สถุญญ์ สังข์พันธ์¹, ประยูร เทพนวล², ศัจฉนันท์ แก้ววงศ์ศรี³, เพ็ญสุข เกตุมณี⁴ และสุดาพร ทองสวัสดิ์⁵

บทคัดย่อ

งานวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพบัณฑิตและคุณภาพงานวิจัยกับอายุของหน่วยงาน อาจารย์วุฒิปริญญาเอกต่ออาจารย์ประจำทั้งหมด อาจารย์ที่ดำรงตำแหน่งทางวิชาการต่ออาจารย์ประจำทั้งหมด และอัตราส่วนนักศึกษาเต็มเวลาเทียบเท่าต่ออาจารย์ประจำในมหาวิทยาลัยขนาดใหญ่ ประชากรเป็นหน่วยงานที่จัดการเรียนการสอนในมหาวิทยาลัยขนาดใหญ่ประจำปีการศึกษา 2554-2555 จำนวน 7 คณะ ได้แก่ คณะบริหารธุรกิจ คณะศิลปศาสตร์ และศึกษาศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี คณะรัฐศาสตร์คณะนิเทศศาสตร์ และวิทยาลัยนานาชาติดิษยะศริน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบประเมินคุณภาพภายนอก ซึ่งคณะผู้วิจัยได้นำผลจากการตรวจประเมินคุณภาพภายนอกของมหาวิทยาลัยโดยสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) เพียง 2 มาตรฐาน ได้แก่ มาตรฐานที่ 1 ด้านคุณภาพบัณฑิต และมาตรฐานที่ 2 ด้านคุณภาพงานวิจัยและสร้างสรรค์ สถิติที่ใช้ได้แก่ การวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Correlation Coefficient)

ผลการวิจัย พบว่า อาจารย์ที่ดำรงตำแหน่งทางวิชาการต่ออาจารย์ประจำทั้งหมดมีความสัมพันธ์กับคุณภาพบัณฑิตโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนอายุของหน่วยงาน อาจารย์วุฒิปริญญาเอกต่ออาจารย์ประจำทั้งหมด และอัตราส่วนนักศึกษาเต็มเวลาเทียบเท่าต่ออาจารย์ประจำมีความสัมพันธ์กับคุณภาพบัณฑิตโดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อาจารย์ที่ดำรงตำแหน่งทางวิชาการต่ออาจารย์ประจำทั้งหมดมีความสัมพันธ์กับคุณภาพบัณฑิตด้านงานวิจัยหรืองานสร้างสรรค์ที่ได้รับการตีพิมพ์หรือเผยแพร่ (สมศ.3) อยู่ในระดับสูง

¹ นักวิจัยประจำบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาดไทย อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา 90110 ประเทศไทย

² ผศ.ดร., อาจารย์ประจำคณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาดไทย อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา 90110 ประเทศไทย

³ อาจารย์ประจำคณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาดไทย อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา 90110 ประเทศไทย

⁴ อาจารย์ประจำคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยมหาดไทย อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา 90110 ประเทศไทย

⁵ อาจารย์ประจำคณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยมหาดไทย อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา 90110 ประเทศไทย

ส่วนอายุของหน่วยงาน อาจารย์วุฒิปริญญาเอกต่ออาจารย์ประจำทั้งหมด และอัตราส่วนนักศึกษาเต็มเวลาเทียบเท่าต่ออาจารย์ประจำมีความสัมพันธ์กับคุณภาพบัณฑิตอยู่ในระดับน้อยถึงปานกลาง

ในขณะที่อายุของหน่วยงานมีความสัมพันธ์กับคุณภาพงานวิจัยโดยรวมอยู่ในระดับสูง ส่วนอาจารย์วุฒิปริญญาเอกต่ออาจารย์ประจำทั้งหมด อาจารย์ที่ดำรงตำแหน่งทางวิชาการต่ออาจารย์ประจำทั้งหมด และอัตราส่วนนักศึกษาเต็มเวลาเทียบเท่าต่ออาจารย์ประจำมีความสัมพันธ์กับคุณภาพงานวิจัยอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อายุของหน่วยงานและอาจารย์ที่ดำรงตำแหน่งทางวิชาการต่ออาจารย์ประจำทั้งหมดมีความสัมพันธ์กับคุณภาพงานวิจัยด้านผลงานวิชาการที่ได้รับการรับรองคุณภาพ (สมศ.7) อยู่ในระดับสูง ส่วนอาจารย์วุฒิปริญญาเอกต่ออาจารย์ประจำทั้งหมด และอัตราส่วนนักศึกษาเต็มเวลาเทียบเท่าต่ออาจารย์ประจำมีความสัมพันธ์กับคุณภาพงานวิจัยอยู่ในระดับน้อยถึงปานกลาง

คำสำคัญ: คุณภาพบัณฑิต คุณภาพงานวิจัย ประเมินคุณภาพ

Abstract

This research aims to study the relationship between quality graduates and quality research on the age of the agency PhD. per faculty full-time teachers Academic teachers tenured teacher of all. And the ratio of students per full-time equivalent faculty in Hatyai University. Populations are 7 Faculty in academic year 2011-2012 of Hatyai University. Faculty of Business School Faculty of Liberal Arts and Education Faculty of Law Faculty of Science and Technology Faculty of Political Science Faculty of Communication Arts and Didyasarin International College. The tools used in this research are external assessment. The researchers were the results of the external assessment of the university. The Office for National Education Standards and Quality Assessment (Public Organization), only two standards include standards for quality first graduates Research and standards for quality and creativity. Statistics were Analysis of correlation coefficients Pearson (Pearson Correlation Coefficient).

The findings showed academic teachers tenured faculty all have a relationship with the University as a whole was moderate. The age of the agency, The PhD. Per faculty full-time teachers. And the ratio of students per full-time equivalent teacher has a relationship with the University as a whole is less. Considering it was found that teachers holding

academic faculty and all graduates were correlated with quality research and creative works that have been published or disseminated were high. The age of the agency, The Ph.D per faculty full-time teachers, and the ratio of students per full-time equivalent teacher quality were correlated with the least degree level to moderate.

While the age of the agency's relationship with the overall research quality was high. The Ph.D per faculty full-time teachers, Academic teachers tenured teacher of all, and the ratio of students per full-time equivalent teachers correlated with research quality were less. Considering it was found that the age of the agencies and the academic teachers tenured faculty all have relationships with quality research papers that have been certified were high. The Ph.D per faculty full-time teachers and the ratio of students per full-time equivalent teachers correlated with research quality was low to medium.

Keywords: Quality Positron, Quality Research, Evaluation

บทนำ

มาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษาแห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ตามหมวด 6 กำหนดให้สถานศึกษาทุกแห่งต้องได้รับการประเมินคุณภาพภายนอกอย่างน้อยหนึ่งครั้งในทุกห้าปีนับตั้งแต่การประเมินครั้งสุดท้าย และเสนอผลการประเมินต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและสาธารณชน โดยคงหลักการสำคัญของการประเมินคุณภาพภายนอก ตามที่กำหนดในกฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2553 หมวด 3 ที่ได้ระบุว่าการประกันคุณภาพภายนอกให้คำนึงถึงจุดมุ่งหมาย เพื่อให้มีการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ยึดหลักความเที่ยงตรง เป็นธรรม และโปร่งใส มีหลักฐานข้อมูลตามสภาพความเป็นจริงและมีความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ สร้างความสมดุลระหว่างเสรีภาพทางการศึกษากับจุดมุ่งหมายและหลักการการศึกษาของชาติโดยให้มีเอกภาพเชิงนโยบาย ซึ่งสถานศึกษาสามารถกำหนดเป้าหมายเฉพาะและพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้เต็มตามศักยภาพของสถานศึกษาและผู้เรียน ส่งเสริม สนับสนุน และร่วมมือกับสถานศึกษาในการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการประเมินคุณภาพและพัฒนาการจัดการศึกษาของรัฐ เอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น บุคคล ครอบครัวยุวมชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น และคำนึงถึงความเป็นอิสระ เสรีภาพทางวิชาการ เอกลักษณะ ปรารถนา ปณิธาน/วิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายของสถานศึกษา ซึ่งมีวัตถุประสงค์ของการประเมิน เพื่อให้ทราบระดับคุณภาพของสถานศึกษาในการดำเนินพันธกิจ

ด้านต่าง ๆ เพื่อกระตุ้นเตือนให้สถานศึกษาพัฒนาคุณภาพการศึกษาและประสิทธิภาพการบริหารจัดการอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ทราบความก้าวหน้าของการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาเพื่อรายงานระดับคุณภาพและพัฒนาการในด้านคุณภาพและมาตรฐานของสถานศึกษาต่อสาธารณชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อตรวจสอบยืนยันสภาพจริงในการดำเนินงานของสถานศึกษาและประเมินคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษา กรอบแนวทาง และวิธีการที่ ส.ศ. กำหนด ซึ่งสอดคล้องกับระบบการประกันคุณภาพของสถานศึกษาและหน่วยงานต้นสังกัด เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ช่วยสะท้อนความแตกต่างของแต่ละสถานศึกษาที่แสดงถึงอัตลักษณ์ รวมทั้งผลสำเร็จของการดำเนินงานตามมาตรการส่งเสริมและการขึ้นนำสังคมของสถานศึกษาตามนโยบายของภาครัฐ และเพื่อยกระดับมาตรฐานคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาโดยพิจารณาจากผลผลิต ผลลัพธ์ และผลกระทบมากกว่ากระบวนการ (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพ. 2554)

มาตรฐานด้านคุณภาพบัณฑิต และคุณภาพงานวิจัยเป็นหนึ่งในตัวชี้วัดระดับความสำเร็จของร้อยละเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักในการบรรลุมาตรฐานคุณภาพ ส.ศ. ของสถาบันอุดมศึกษา นอกเหนือจากการศึกษาร้อยละของบัณฑิตระดับที่ได้งานทำ หรือประกอบอาชีพอิสระภายใน 1 ปี ร้อยละของบัณฑิตที่ได้งานทำตรงสาขาที่สำเร็จการศึกษา ระดับความพึงพอใจต่อบัณฑิตของผู้ใช้บัณฑิตก็เป็นตัวชี้วัดหนึ่งที่สถาบันอุดมศึกษาทุกแห่งต้องทำการศึกษาค้นคว้าหาข้อมูล เพื่อใช้ในการประเมินผลการปฏิบัติราชการตามคำรับรองการปฏิบัติราชการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2550 นอกจากนั้นยังใช้เป็นข้อมูลสำหรับประเมินคุณภาพการศึกษาภายนอก ซึ่งดำเนินการโดยสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน)

ดังนั้น การจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัยแต่ละแห่งในปัจจุบัน ไม่ว่าจะเป็นมหาวิทยาลัยขนาดเล็ก ขนาดกลาง หรือขนาดใหญ่ ต่างแสวงหาความเป็นเลิศในแบบของตน และเมื่อพิจารณาประเด็นที่วัดคุณภาพของสถาบันอุดมศึกษา พบว่า คุณภาพบัณฑิตและคุณภาพงานวิจัยเป็นประเด็นที่สำคัญที่สถาบันอุดมศึกษาทุกแห่งให้ความสำคัญ และถ้ามหาวิทยาลัยแต่ละแห่งประสบความสำเร็จสามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุตามเป้าหมายที่มุ่งหวังไว้ ย่อมก่อให้เกิดความภาคภูมิใจในตนเอง และในกรณีที่การแข่งขันระหว่างมหาวิทยาลัยในด้านการจัดการศึกษาทำได้อย่างเข้มข้น เต็มไปด้วยพลัง ย่อมก่อให้เกิดประโยชน์ต่อสังคม และประเทศชาติ

นอกจากนี้ผลการวิจัยของกันยปริน ทองสามสี และนวลจิรา ภัทรรังรอง. (2553) พบว่า อายุของหน่วยงาน ค่าใช้จ่ายทั้งหมดต่อนักศึกษาเต็มเวลาเทียบเท่า อาจารย์วุฒิปริญญาเอก มีความสัมพันธ์กับคุณภาพงานวิจัยและคุณภาพบัณฑิต ส่วนอัตราส่วนนักศึกษาเต็มเวลาเทียบเท่า

ต่ออาจารย์ประจำ และอาจารย์ที่ดำรงตำแหน่งทางวิชาการต่ออาจารย์ประจำทั้งหมดมีความสัมพันธ์กับคุณภาพงานวิจัย และเช่นเดียวกับนงลักษณ์ วิรัชชัย และวรรณิ เจตจำนงนุช (2548) ได้ศึกษา รายงานผลการประเมินคุณภาพภายนอกระดับอุดมศึกษา พบว่า ตัวแปรสภาพและบริบทที่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรคุณภาพสถาบันอุดมศึกษา ได้แก่ จำนวนบุคลากร และจำนวนอาจารย์ที่มีวุฒิปริญญาเอกมีความสัมพันธ์อยู่ในระดับสูงกับตัวแปรคุณภาพสถาบัน ส่วนจำนวนพื้นที่ทั้งหมด จำนวนอาจารย์ตำแหน่งผู้ช่วยศาสตราจารย์ จำนวนหลักสูตร จำนวนงบประมาณที่ได้รับ และจำนวนคณะกรรมการประเมินคุณภาพภายนอกมีความสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลางกับตัวแปรคุณภาพสถาบัน ในขณะที่จำนวนสาขาวิชา และจำนวนหน่วยงานในสถาบันมีความสัมพันธ์อยู่ในระดับน้อยกับตัวแปรคุณภาพสถาบัน

มหาวิทยาลัยหาดใหญ่ซึ่งเป็นมหาวิทยาลัยเอกชนที่มีชื่อเสียงและผลิตบัณฑิตในภูมิภาคภาคใต้ของไทยเริ่มก่อตั้งเมื่อปี พ.ศ. 2540 จากการเป็นวิทยาลัยเมืองหาดใหญ่ และมีระบบประกันคุณภาพภายในตามแนวทางของทบวงมหาวิทยาลัยและเชื่อมโยงกับระบบการประเมินคุณภาพภายนอกของ สมศ. และได้มีการประเมินตนเอง และขณะเดียวกันมีความพร้อมที่จะรับการประเมินคุณภาพภายนอกจาก สมศ. โดยได้รับประเมินรอบแรกระหว่างปีพ.ศ.2544-2548 ในปีพ.ศ. 2547 รอบที่สองระหว่างปีพ.ศ. 2549-2553 โดยมีการตรวจเยี่ยมเพื่อประเมินภายนอกระหว่างวันที่ 13-15 กันยายน 2549 ซึ่งในขณะนั้นมีโครงสร้างองค์กรประกอบด้วย 6 คณะ 10 หน่วยงานสนับสนุน เปิดสอนหลักสูตรปริญญาตรี 10 สาขาวิชา และบัณฑิตศึกษา 2 สาขาวิชา มีนักศึกษาทั้งหมด 4,588 คน เป็นนักศึกษاپริญญาตรี 4,425 คน ปริญญาโท 163 คน มีงบประมาณรายได้ 172.3 ล้านบาท และงบประมาณรายจ่าย 117.9 ล้านบาท ซึ่งผลการประเมินตามรายมาตรฐานระดับสถาบัน พบว่ามาตรฐานด้านคุณภาพบัณฑิต มหาวิทยาลัยให้ค่าน้ำหนักมากที่สุด (ร้อยละ35) มีผลการประเมินระดับดี ได้ค่าคะแนนภาพรวมระดับสถาบันเท่ากับ 3.87 ส่วนผลการประเมินมาตรฐานด้านงานวิจัย มีผลการประเมินระดับพอใช้ ค่าคะแนนเฉลี่ยทุกกลุ่มสาขาเท่ากับ 2.60 (รายงานการประเมินคุณภาพภายนอกสถาบันอุดมศึกษามหาวิทยาลัยหาดใหญ่. 2549) และต่อมาในปีการศึกษา 2553 มหาวิทยาลัยหาดใหญ่ได้รับการประเมินคุณภาพภายนอกสถาบันอุดมศึกษาในรอบที่สามระหว่างปี พ.ศ. 2554-2558 โดยมีการตรวจเยี่ยมเพื่อประเมินภายนอกระหว่างวันที่ 1-3 กันยายน 2554 ซึ่งมีอาจารย์ประจำในมหาวิทยาลัยรวม 191 คน (ลาศึกษาต่อ 19 คน) จำแนกเป็นอาจารย์วุฒิปริญญาเอก 14 คน ปริญญาโท 159 คน และปริญญาตรี 18 คน โดยมีตำแหน่งทางวิชาการเป็นศาสตราจารย์ 1 คน รองศาสตราจารย์ 6.5 คน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ 10 คน และอาจารย์ 173.5 คน และมีบุคลากรสายสนับสนุนจำนวน 241 คน มีนักศึกษาทุกระดับทุกชั้นปี รวม 5,710 คน โดยเป็นระดับ

ปริญญาตรี 5,142 คน ระดับบัณฑิตศึกษา 568 คน โดยเปิดสอน 30 สาขาวิชา ระดับปริญญาตรี 25 สาขาวิชา ระดับบัณฑิตศึกษา 5 สาขาวิชา จาก 8 คณะ ได้แก่ คณะบริหารธุรกิจ คณะนิติศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี คณะรัฐศาสตร์ คณะนิเทศศาสตร์ คณะศิลปศาสตร์และศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยนานาชาติดิษยะศริน และบัณฑิตวิทยาลัย มีอาคารรวม 8 หลัง รวมพื้นที่ใช้สอยจำนวน 45,333.50 ตารางเมตร (มหาวิทยาลัยมหาดใหญ่, 2554)

จากปรากฏการณ์ดังกล่าวข้างต้นจึงทำให้ผู้วิจัยเกิดคำถามขึ้นมาว่า องค์ประกอบหรือสาเหตุใดบ้างที่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพบัณฑิตและคุณภาพงานวิจัยในสถาบันอุดมศึกษา ซึ่งการศึกษาครั้งนี้จะเป็นแนวทางหนึ่งในการให้ข้อเสนอแนะต่อมหาวิทยาลัยมหาดใหญ่ในการผลิตบัณฑิตและงานวิจัย เพื่อนำไปสู่การกำหนดแผนพัฒนาที่เหมาะสม และก้าวสู่ความเป็นเลิศในฐานะมหาวิทยาลัยเอกชนชั้นนำของเมืองไทยต่อไป

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพบัณฑิตและคุณภาพงานวิจัยกับอายุของหน่วยงาน อาจารย์วุฒิปริญญาเอกต่ออาจารย์ประจำทั้งหมด อาจารย์ที่ดำรงตำแหน่งทางวิชาการต่ออาจารย์ประจำทั้งหมด และอัตราส่วนนักศึกษาเต็มเวลาเทียบเท่าต่ออาจารย์ประจำในมหาวิทยาลัยมหาดใหญ่

แนวคิด ทฤษฎี กรอบแนวคิด

การประกันคุณภาพการศึกษาและมาตรฐานการศึกษา

หลักการและนโยบายการประกันคุณภาพการศึกษา

สำนักมาตรฐานอุดมศึกษา (2544) ได้สรุปหลักการและนโยบายในการประกันคุณภาพการศึกษาไว้ว่า ตั้งแต่มีการก่อตั้งทบวงมหาวิทยาลัย ได้มีการดำเนินนโยบายงานด้านการประกันคุณภาพการศึกษาในระดับอุดมศึกษาที่เน้นการควบคุมคุณภาพของหลักสูตรเป็นสำคัญ ยังไม่มีระบบควบคุมคุณภาพที่ครอบคลุมทุกภารกิจของสถาบันอุดมศึกษา กระทั่งเมื่อวันที่ 28-29 ตุลาคม พ.ศ. 2537 ในการประชุมอธิการบดีแห่งประเทศไทย ณ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตมหาดใหญ่ จึงได้มีการเสนอหลักการ แนวทาง และวิธีการในการประกันคุณภาพทางวิชาการในมหาวิทยาลัยไทยขึ้นเป็นครั้งแรก และเพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินการด้านคุณภาพการศึกษารายมีระบบและมีกลไกที่เหมาะสม ทบวงมหาวิทยาลัยได้ประกาศนโยบายและแนวปฏิบัติในการประกันคุณภาพการศึกษาระดับอุดมศึกษา เมื่อวันที่ 8 กรกฎาคม พ.ศ. 2539 ดังนี้

1. ทบวงมหาวิทยาลัยจะพัฒนาให้มีระบบและกลไกการประกันคุณภาพการศึกษาขึ้น เพื่อเป็นเครื่องมือในการรักษามาตรฐานการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษา โดยเน้นหลักการของการให้ สถาบันอุดมศึกษามีระบบการควบคุมคุณภาพทางวิชาการและปรับปรุงการปฏิบัติการทุก ๆ ด้านอย่างต่อเนื่องบนพื้นฐานของควมมีเสถียรภาพทางวิชาการและอิสรภาพในการดำเนินงานที่สังคม หรือหน่วยงานภายนอกยังคงเข้าไปตรวจสอบได้ อันจะนำมาซึ่งควมมีมาตรฐานทางการศึกษาที่เป็น ที่ยอมรับในระดับสากลและสามารถแข่งขันกับนานาชาติได้ ทั้งนี้ โดยจะได้มีการแต่งตั้ง คณะอนุกรรมการมาตรฐานการศึกษาระดับอุดมศึกษาขึ้น เพื่อกำกับดูแลและบริหารงานด้าน มาตรฐานการศึกษา ตลอดจนการให้การรับรองมาตรฐานการศึกษา

2. ทบวงมหาวิทยาลัยจะส่งเสริมให้สถาบันอุดมศึกษามีการพัฒนากระบวนการประกัน คุณภาพการศึกษาขึ้นภายในสถาบัน เพื่อเป็นเครื่องมือในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา โดยมุ่งเน้นให้มีการสร้างกลไกการควบคุมคุณภาพ (quality control) ขององค์ประกอบต่าง ๆ ที่มีผล ต่อคุณภาพการศึกษาที่เป็นรูปธรรมขึ้น ทั้งนี้ แต่ละสถาบันอาจจัดให้มีระบบการตรวจสอบและ ประเมินผลการดำเนินการขึ้นเป็นการภายในได้ตามความเหมาะสม

3. ทบวงมหาวิทยาลัยได้กำหนดหลักการและแนวทางปฏิบัติในการประกันคุณภาพ การศึกษาขึ้นเพื่อเป็นแนวทางเบื้องต้นในการดำเนินการ โดยแต่ละสถาบันอาจนำไปปรับปรุงหรือ พัฒนาเพิ่มเติมให้เหมาะสมกับสภาพการของแต่ละสถาบันได้ตามความจำเป็น

4. เพื่อให้การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของแต่ละสถาบันได้รับการยอมรับจาก หน่วยงานภายนอกโดยกว้างขวางและเป็นการแสดงถึงควมมีคุณภาพของการจัดการศึกษา ทบวงมหาวิทยาลัยจะจัดให้มีกลไกของการตรวจสอบ และประเมินผลระบบการประกันคุณภาพ การศึกษา (quality audit) ที่แต่ละสถาบันได้จัดให้มีขึ้น ทั้งในระดับสถาบันและคณะวิชา แล้วให้การ รับรองมาตรฐานการศึกษาต่อไป

5. ทบวงมหาวิทยาลัยสนับสนุนและส่งเสริมให้หน่วยงานหรือสถาบันต่าง ๆ ทั้งภาครัฐ และ ภาคเอกชน รวมทั้งสมาคมวิชาการหรือสมาคมวิชาชีพ ได้เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมการประกัน คุณภาพการศึกษาในระดับอุดมศึกษา

6. ทบวงมหาวิทยาลัยจะส่งเสริมให้มีการนำข้อมูลข่าวสาร และผลจากกิจกรรม การประกัน คุณภาพการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาต่าง ๆ มาเผยแพร่ต่อสังคมภายนอกให้ได้รับทราบถึง มาตรฐานการศึกษาระดับอุดมศึกษาของประเทศ ตลอดจนเป็นข้อมูลสำหรับนักศึกษาและผู้ปกครอง ในการเลือกสถานศึกษา เป็นข้อมูลสำหรับการพิจารณาให้การสนับสนุนด้านงบประมาณและ

ทรัพยากรต่าง ๆ แก่สถาบันอุดมศึกษา เพื่อกระตุ้นให้สถาบันอุดมศึกษา มีความตื่นตัวและพัฒนาคุณภาพโดยสม่ำเสมอ

กระบวนการและระบบของการประกันคุณภาพการศึกษา

สำนักงานมาตรฐานอุดมศึกษา (2553) กำหนดกระบวนการและระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ประกอบด้วย

1. กระบวนการประกันคุณภาพ มีขั้นตอน ดังนี้

การควบคุมคุณภาพภายใน (internal quality control) เป็นส่วนที่สถาบัน-อุดมศึกษา ต้องจัดให้มีระบบควบคุมคุณภาพภายในขององค์ประกอบต่าง ๆ ที่จะมีผลต่อคุณภาพของผลผลิตทางการศึกษา ถือเป็นขั้นของการดำเนินงานภายในองค์กรที่เป็นไปตามแผนที่วางไว้อย่างรัดกุมทุกขั้นตอน

การตรวจสอบคุณภาพ (quality auditing) เป็นการตรวจสอบผลการดำเนินการของระบบคุณภาพภายในที่สถาบันอุดมศึกษาจัดให้มีขึ้น ถือเป็นตรวจสอบเชิงระบบ โดยมีจุดเน้นเพื่อพิจารณาว่าสถาบันได้มีระบบควบคุมคุณภาพหรือไม่ มีการพัฒนาไปมากน้อยเพียงใด และมีขั้นตอนที่เชื่อถือได้ว่าการดำเนินงานของสถาบันมีคุณภาพ ทั้งนี้ การตรวจสอบคุณภาพนั้น หมายถึงการตรวจสอบผลการดำเนินงานควบคุมคุณภาพทั้งจากภายในหรือภายนอก ว่าเป็นไปตามเกณฑ์ที่มหาวิทยาลัย/คณะวิชากำหนดไว้หรือไม่

การประเมินคุณภาพ (quality assessment) เป็นกระบวนการประเมินผลการดำเนินการของคณะวิชาโดยภาพรวมว่าเมื่อมีการใช้ระบบประกันคุณภาพหรือระบบควบคุมคุณภาพแล้วทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเชิงคุณภาพมากน้อยเพียงใด

2. ระบบของการประกันคุณภาพการศึกษา จำแนกออกเป็น 2 องค์ประกอบหลัก ได้แก่

การประกันคุณภาพภายใน คือ กิจกรรมการควบคุมคุณภาพภายในของสถาบันอุดมศึกษา โดยการดำเนินการของสถาบันอุดมศึกษานั้น ๆ เพื่อสร้างความมั่นใจว่าแนวทางการดำเนินงานตามภารกิจของสถาบันเป็นไปอย่างมีคุณภาพ มี 3 องค์ประกอบ คือ (1) การควบคุมคุณภาพ (2) การตรวจสอบคุณภาพ และ (3) การประเมินคุณภาพ

การประกันคุณภาพภายนอก คือ การดำเนินการตามระบบคุณภาพภายใน พร้อมทั้งทั้งการตรวจสอบและการประเมินผลทั้งระบบ โดยหน่วยงานจากภายนอกเพื่อประกันว่าสถาบันอุดมศึกษาได้ดำเนินกิจกรรมตามภารกิจอย่างมีคุณภาพ โดยมีองค์ประกอบ คือ (1) การตรวจสอบคุณภาพที่ผ่านกระบวนการประกันคุณภาพภายใน (2) การประเมินคุณภาพ และ (3) การให้การรับรอง

การประเมินคุณภาพภายนอกระดับอุดมศึกษา

หลักการและวัตถุประสงค์ในการประเมินคุณภาพภายนอกระดับอุดมศึกษา

สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน), (2549) ได้สรุปหลักการและวัตถุประสงค์ในการประเมินคุณภาพภายนอกระดับอุดมศึกษา ไว้ดังนี้

1. ความมุ่งหมาย หลักการ และแนวทางการจัดการศึกษาที่กำหนดในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

ความมุ่งหมายและหลักการจัดการศึกษา

1.1 พัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

1.2 กระบวนการเรียนรู้ต้องมุ่งปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข รู้จักรักษาและส่งเสริมสิทธิหน้าที่เสรีภาพ ความเคารพกฎหมาย ความเสมอภาค และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ มีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย รู้จักรักษาผลประโยชน์ส่วนรวมและของประเทศชาติ รวมทั้งส่งเสริมศาสนา ศิลปวัฒนธรรมของชาติ การกีฬา ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทยและความรู้อันเป็นสากล ตลอดจนอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีความสามารถในการประกอบอาชีพ รู้จักพึ่งตนเอง มีความริเริ่มสร้างสรรค์ ใฝ่รู้ และเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง

1.3 หลักการจัดการศึกษา

- 1) เป็นการศึกษาตลอดชีวิตสำหรับประชาชน
- 2) ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา
- 3) การพัฒนาสาระและกระบวนการเรียนรู้ให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง

1.4 หลักการจัดระบบ โครงสร้าง และกระบวนการจัดการศึกษา

1) มีเอกภาพด้านนโยบาย และมีความหลากหลายในการปฏิบัติ

2) มีการกระจายอำนาจไปสู่เขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

3) มีการกำหนดมาตรฐานการศึกษาและจัดระบบประกันคุณภาพการศึกษาทุกระดับและประเภทการศึกษา

4) มีหลักการส่งเสริมมาตรฐานวิชาชีพครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา และการพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

5) ระดมทรัพยากรจากแหล่งต่าง ๆ มาใช้ในการจัดการศึกษา

6) การมีส่วนร่วมของบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรมหาชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น

2. หลักการประเมินคุณภาพ

เนื่องจากการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานของอุดมศึกษาเป็นเรื่องที่สำคัญ และจำเป็นอย่างยิ่ง ทั้งเพื่อความอยู่รอด เพื่อการพัฒนาและความสามารถในการแข่งขันทั้งในระยะสั้น และระยะยาวของประเทศ เครื่องมือสำคัญที่จะช่วยกระตุ้นให้เกิดการพัฒนาดังกล่าวข้างต้นอย่างต่อเนื่องก็คือ การประเมินคุณภาพการศึกษา ซึ่งต้องครอบคลุมทั้งการประเมินคุณภาพภายนอก สถาบันอุดมศึกษา และการประกันคุณภาพภายในของสถาบันอุดมศึกษา รูปแบบและวิธีการดำเนินการประเมินคุณภาพภายนอกจะเป็นไปตามที่กำหนดในระเบียบของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) มีหลักการสำคัญ 5 ประการ ดังต่อไปนี้

1. เป็นการประเมินเพื่อมุ่งให้มีการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ไม่ได้มุ่งเน้นเรื่องการตัดสินการจับผิด หรือการให้คุณ-โทษ
2. ยึดหลักความเที่ยงตรง เป็นธรรม โปร่งใส มีหลักฐานข้อมูลตามสภาพความเป็นจริง (Evidence-based) และมีความรับผิดชอบต่อที่ตรวจสอบได้ (Accountability)
3. มุ่งเน้นในเรื่องการส่งเสริมและประสานงานในลักษณะกัลยาณมิตรมากกว่าการกำกับควบคุม
4. ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการประเมินคุณภาพและการพัฒนาการจัดการศึกษาจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง
5. มุ่งสร้างความสมดุลระหว่างเสรีภาพทางการศึกษากับจุดมุ่งหมายและหลักการศึกษาระหว่างชาติตามที่ได้กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 โดยให้เอกภาพเชิงนโยบาย แต่ยังคงมีความหลากหลายในทางปฏิบัติที่สถาบันสามารถกำหนดเป้าหมายเฉพาะและพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้เต็มตามศักยภาพของสถาบันและผู้เรียน

3. วัตถุประสงค์การประเมินคุณภาพ

วัตถุประสงค์ทั่วไป

1. เพื่อให้ทราบระดับคุณภาพของสถาบันอุดมศึกษาในการดำเนินภารกิจด้านต่าง ๆ
2. เพื่อกระตุ้นเตือนให้สถาบันอุดมศึกษาพัฒนาคุณภาพการศึกษา และประสิทธิภาพการบริหารจัดการอย่างต่อเนื่อง
3. เพื่อให้ทราบความก้าวหน้าของการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษา

4. เพื่อรายงานสถานภาพและพัฒนาการในด้านคุณภาพและมาตรฐานของสถาบันอุดมศึกษาต่อสาธารณชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

วัตถุประสงค์เฉพาะ

1. เพื่อตรวจสอบยืนยันสภาพจริงในการดำเนินงานของสถาบันอุดมศึกษาและประเมินคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ ตามกรอบแนวทางและวิธีการที่สำนักงานกำหนด และสอดคล้องกับระบบการประกันคุณภาพของสถาบันอุดมศึกษาและหน่วยงานต้นสังกัด

2. เพื่อให้ได้ข้อมูลซึ่งช่วยสะท้อนให้เห็นจุดเด่นและจุดด้อยของสถาบันอุดมศึกษา เงื่อนไขของความสำเร็จ และสาเหตุของปัญหา รวมทั้ง นวัตกรรมและการปฏิบัติที่ดีของสถาบันอุดมศึกษา

3. เพื่อช่วยเสนอแนะแนวทางปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษาแก่สถาบันอุดมศึกษาและหน่วยงานต้นสังกัด

4. เพื่อส่งเสริมให้สถาบันอุดมศึกษามีการพัฒนาคุณภาพและประกันคุณภาพภายในอย่างต่อเนื่อง

5. เพื่อรายงานผลการประเมินคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและสาธารณชน

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. เกิดการพัฒนาคุณภาพของสถาบันอุดมศึกษาอย่างต่อเนื่องเข้าสู่ระดับมาตรฐานสากลและมีความเป็นเลิศทางวิชาการ ตามจุดเน้นและอัตลักษณ์ของสถาบันอุดมศึกษา

2. การใช้ทรัพยากรในการบริหารจัดการของสถาบันอุดมศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

3. การบริหารจัดการสถาบันอุดมศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ อันจะทำให้การผลิตบัณฑิตทุกระดับ การสร้างผลงานวิจัย และการให้บริการวิชาการ เกิดประโยชน์สูงสุด และตรงกับความต้องการของสังคมและประเทศ

4. นักศึกษา ผู้ปกครอง ผู้จ้างงาน และสาธารณชนมีข้อมูลสำหรับการตัดสินใจที่ถูกต้องและเป็นระบบ

5. สถาบันอุดมศึกษา หน่วยงานบริหารการศึกษา และรัฐบาล มีข้อมูลที่ถูกต้องและเป็นระบบในการกำหนดนโยบาย วางแผน และบริหารจัดการการศึกษา

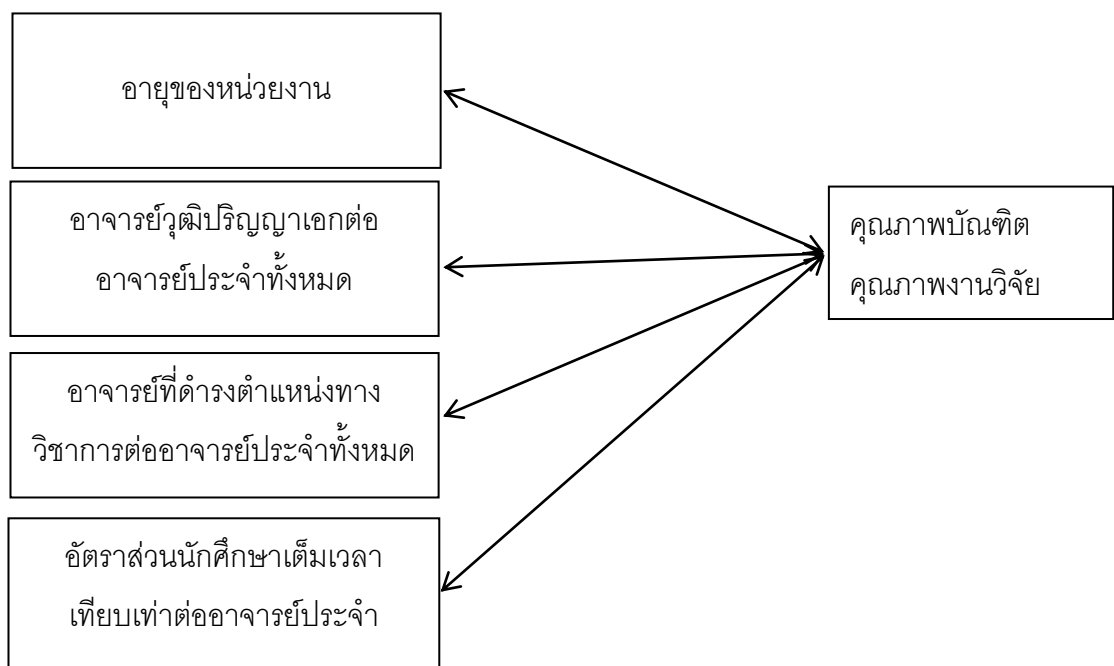
ความสัมพันธ์ระหว่างการประกันคุณภาพภายในกับการประเมินคุณภาพภายนอก

การประกันคุณภาพภายในกับการประเมินภายนอก เชื่อมโยงกันด้วยมาตรฐานการศึกษา ระดับอุดมศึกษา มาตรฐานการศึกษานี้ มีความสอดคล้องกับสิ่งที่ได้กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ประเภท และพันธกิจของสถาบันอุดมศึกษา ดังนี้ (สำนักงาน มาตรฐานอุดมศึกษา, 2553)

การประกันคุณภาพภายใน เป็นกระบวนการติดตามตรวจสอบและพัฒนาคุณภาพและ มาตรฐานที่มหาวิทยาลัย/สถานศึกษาต้องจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเปิดเผยต่อสาธารณชน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐาน การศึกษาของมหาวิทยาลัย/สถาบันอุดมศึกษา และเพื่อรองรับการประเมินคุณภาพจากภายนอก

การประเมินคุณภาพภายนอก เป็นงานต่อเนื่องและสัมพันธ์กับการประกันคุณภาพภายใน เป็นการตรวจสอบเบื้องต้นจากรายงานประจำปี และรายงานอื่น ๆ อันเป็นผลจากการประกันคุณภาพ ภายในของมหาวิทยาลัย/สถาบันอุดมศึกษา การตรวจสอบข้อมูล เอกสาร หลักฐาน และตรวจเยี่ยม มหาวิทยาลัย/สถาบันอุดมศึกษา โดยผู้ประเมินภายนอกที่สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมิน คุณภาพการศึกษา (สมศ.) ให้การรับรองเป็นผู้ดำเนินการ เพื่อนำไปสู่การรับรองคุณภาพและ มาตรฐานของมหาวิทยาลัย/สถาบันอุดมศึกษาให้ได้ตามมาตรฐานที่กำหนด

กรอบแนวคิด

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ หน่วยงานที่จัดการเรียนการสอนในมหาวิทยาลัยขนาดใหญ่ ประจำปีการศึกษา 2554-2555 จำนวน 7 คณะ ได้แก่ คณะบริหารธุรกิจ คณะศิลปศาสตร์และศึกษาศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี คณะรัฐศาสตร์ คณะนิเทศศาสตร์ และวิทยาลัยนานาชาติติษยะศริน

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

1. ตัวแปรอิสระ ได้แก่ อายุของหน่วยงาน อาจารย์วุฒิปริญญาเอกต่ออาจารย์ประจำทั้งหมด อาจารย์ที่ดำรงตำแหน่งทางวิชาการต่ออาจารย์ประจำทั้งหมด และอัตราส่วนนักศึกษาเต็มเวลาเทียบเท่าต่ออาจารย์ประจำ

2. ตัวแปรตาม ได้แก่ คุณภาพบัณฑิตและคุณภาพงานวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบประเมินคุณภาพภายนอก ซึ่งคณะผู้วิจัยได้นำผลจากการตรวจประเมินคุณภาพภายนอกของมหาวิทยาลัย โดยสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) เพียง 2 มาตรฐาน ได้แก่ มาตรฐานที่ 1 ด้านคุณภาพบัณฑิต และมาตรฐานที่ 2 ด้านคุณภาพงานวิจัยและสร้างสรรค์

การเก็บรวบรวมข้อมูล

คณะผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยเชิงปริมาณโดยคณะผู้วิจัยได้รวบรวมผลการดำเนินงานจากรายงานประจำปีการประเมินคุณภาพประจำปีการศึกษา 2554 และเก็บข้อมูลผลการดำเนินงานประจำปีการศึกษา 2555 จากรายงานประจำปีการประเมินคุณภาพภายนอก ซึ่งจัดทำขึ้นเพื่อรองรับการประเมินคุณภาพภายนอกจากคณะกรรมการที่ สมศ. แต่งตั้ง

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติ

1) วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพบัณฑิตและคุณภาพงานวิจัยกับอายุของหน่วยงาน อาจารย์วุฒิปริญญาเอกต่ออาจารย์ประจำทั้งหมด อาจารย์ที่ดำรงตำแหน่งทางวิชาการต่ออาจารย์ประจำทั้งหมด และอัตราส่วนนักศึกษาเต็มเวลาเทียบเท่าต่ออาจารย์ประจำในมหาวิทยาลัยขนาดใหญ่ โดยหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Correlation Coefficient)

เกณฑ์การแปลความหมายค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ผู้วิจัยใช้เกณฑ์ดังนี้ (Runyon and Other. 1996, 238 อ้างอิงมาจาก Cohen. 1988)

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) อยู่ระหว่าง -0.29 ถึง -0.10 หรือ 0.10 ถึง 0.29 หมายถึง สหสัมพันธ์ที่มีขนาดเล็ก หรือมีความสัมพันธ์กันน้อย

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) อยู่ระหว่าง -0.49 ถึง -0.30 หรือ 0.30 ถึง 0.49 หมายถึง สหสัมพันธ์ที่มีขนาดปานกลาง หรือมีความสัมพันธ์กันปานกลาง

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) อยู่ระหว่าง -0.49 ถึง -1.00 ถึง -0.50 หรือ 0.50 ถึง 1.00 หมายถึง สหสัมพันธ์ที่มีขนาดใหญ่ หรือมีความสัมพันธ์กันสูง

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยองค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพบัณฑิต และคุณภาพงานวิจัยในสถาบันอุดมศึกษา ผู้วิจัยสรุปได้ดังแสดงตาราง 1

ตาราง 1 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพบัณฑิตและคุณภาพงานวิจัยกับอายุของหน่วยงาน อาจารย์วุฒิปริญญาเอกต่ออาจารย์ประจำทั้งหมด อาจารย์ที่ดำรงตำแหน่งทางวิชาการต่ออาจารย์ประจำทั้งหมด และอัตราส่วนนักศึกษาเต็มเวลาเทียบเท่าต่ออาจารย์ประจำในมหาวิทยาลัยขนาดใหญ่

ตัวแปร	คุณภาพบัณฑิต				คุณภาพงานวิจัย			
	สมศ1	สมศ2	สมศ3	รวม	สมศ5	สมศ6	สมศ7	รวม
อายุหน่วยงาน	.026 (น้อย)	-.456 (ปานกลาง)	.236 (น้อย)	-.009 (น้อย)	.385 (ปานกลาง)	.384 (ปานกลาง)	.638 (สูง)	.599 (สูง)
อาจารย์วุฒิปริญญาเอกต่อ อาจารย์ประจำทั้งหมด	.211 (น้อย)	.089 (น้อย)	-.415 (ปานกลาง)	-.251 (น้อย)	.120 (น้อย)	-.067 (น้อย)	.378 (ปานกลาง)	.186 (น้อย)
อาจารย์ที่ดำรงตำแหน่งทาง วิชาการต่ออาจารย์ ประจำทั้งหมด	.193 (น้อย)	-.154 (น้อย)	-.570 (สูง)	-.348 (ปานกลาง)	.039 (น้อย)	.036 (น้อย)	.578 (สูง)	.277 (น้อย)
อัตราส่วนนักศึกษาเต็ม เวลาเทียบเท่าต่อ อาจารย์ประจำ	.076 (น้อย)	-.378 (ปานกลาง)	.074 (น้อย)	-.079 (น้อย)	-.014 (น้อย)	.006 (น้อย)	.113 (น้อย)	.044 (น้อย)

จากตาราง 1 พบว่า อาจารย์ที่ดำรงตำแหน่งทางวิชาการต่ออาจารย์ประจำทั้งหมด มีความสัมพันธ์กับคุณภาพบัณฑิตโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนอายุของหน่วยงาน อาจารย์วุฒิปริญญาเอกต่ออาจารย์ประจำทั้งหมด และอัตราส่วนนักศึกษาเต็มเวลาเทียบเท่าต่ออาจารย์ประจำมีความสัมพันธ์กับคุณภาพบัณฑิตโดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็น

รายด้าน พบว่า อาจารย์ที่ดำรงตำแหน่งทางวิชาการต่ออาจารย์ประจำทั้งหมดมีความสัมพันธ์กับคุณภาพบัณฑิตด้านงานวิจัยหรืองานสร้างสรรค์ที่ได้รับการตีพิมพ์หรือเผยแพร่ (สมศ.3) อยู่ในระดับสูง ส่วนอายุของหน่วยงาน อาจารย์วุฒิปริญญาเอกต่ออาจารย์ประจำทั้งหมด และอัตราส่วนนักศึกษาเต็มเวลาเทียบเท่าต่ออาจารย์ประจำมีความสัมพันธ์กับคุณภาพบัณฑิตอยู่ในระดับน้อยถึงปานกลาง

ในขณะที่อายุของหน่วยงานมีความสัมพันธ์กับคุณภาพงานวิจัยโดยรวมอยู่ในระดับสูง ส่วนอาจารย์วุฒิปริญญาเอกต่ออาจารย์ประจำทั้งหมด อาจารย์ที่ดำรงตำแหน่งทางวิชาการต่ออาจารย์ประจำทั้งหมด และอัตราส่วนนักศึกษาเต็มเวลาเทียบเท่าต่ออาจารย์ประจำมีความสัมพันธ์กับคุณภาพงานวิจัยอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อายุของหน่วยงานและอาจารย์ที่ดำรงตำแหน่งทางวิชาการต่ออาจารย์ประจำทั้งหมดมีความสัมพันธ์กับคุณภาพงานวิจัยด้านผลงานวิชาการที่ได้รับการรับรองคุณภาพ (สมศ.7) อยู่ในระดับสูง ส่วนอาจารย์วุฒิปริญญาเอกต่ออาจารย์ประจำทั้งหมด และอัตราส่วนนักศึกษาเต็มเวลาเทียบเท่าต่ออาจารย์ประจำมีความสัมพันธ์กับคุณภาพงานวิจัยอยู่ในระดับน้อยถึงปานกลาง

สรุป

ผลการวิจัยองค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพบัณฑิต และคุณภาพงานวิจัยในสถาบันอุดมศึกษา ผู้วิจัยสรุปและอภิปรายผลได้ดังนี้

อาจารย์ที่ดำรงตำแหน่งทางวิชาการต่ออาจารย์ประจำทั้งหมดมีความสัมพันธ์กับคุณภาพบัณฑิตโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนอายุของหน่วยงาน อาจารย์วุฒิปริญญาเอกต่ออาจารย์ประจำทั้งหมด และอัตราส่วนนักศึกษาเต็มเวลาเทียบเท่าต่ออาจารย์ประจำมีความสัมพันธ์กับคุณภาพบัณฑิตโดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ผลจากการวิจัยปรากฏเช่นนี้เพราะว่า อาจารย์ที่ดำรงตำแหน่งทางวิชาการประกอบด้วยผู้ช่วยศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์ ศาสตราจารย์จะมีประสบการณ์ในการทำวิจัยอยู่แล้ว และมองว่างานวิจัยเมื่อได้รับการตีพิมพ์เผยแพร่ออกสู่สาธารณะจะมีประโยชน์ทำให้งานวิจัยเพิ่มมากขึ้น จึงผลักดันให้นักศึกษานำเอางานวิจัยของตนเองออกสู่เวทีสาธารณะ หรือมีการตีพิมพ์เผยแพร่ ซึ่งปัจจัยเหล่านี้สามารถผลักดันให้คุณภาพงานบัณฑิตในเรื่องงานวิจัยหรืองานสร้างสรรค์ที่ได้รับการตีพิมพ์หรือเผยแพร่เพิ่มมากขึ้น

ในขณะที่อายุของหน่วยงานมีความสัมพันธ์กับคุณภาพงานวิจัยโดยรวมอยู่ในระดับสูง ส่วนอาจารย์วุฒิปริญญาเอกต่ออาจารย์ประจำทั้งหมด อาจารย์ที่ดำรงตำแหน่งทางวิชาการต่ออาจารย์ประจำทั้งหมด และอัตราส่วนนักศึกษาเต็มเวลาเทียบเท่าต่ออาจารย์ประจำมีความสัมพันธ์

กับคุณภาพงานวิจัยอยู่ในระดับน้อย ผลจากการวิจัยปรากฏเช่นนี้เพราะว่าอายุของหน่วยงานเมื่อคณะเปิดการเรียนการสอนมานานแล้วก็จะมีกระบวนการจัดการที่ดี ผู้บริหารมีประสบการณ์ทักษะในการทำงาน เห็นสภาพปัญหาในการทำงานกระบวนการจัดการภายในคณะอีกทั้งอาจารย์ที่ดำรงตำแหน่งทางวิชาการทั้งผู้ช่วยศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์ ศาสตราจารย์จะมีประสบการณ์ในการเขียนเอกสาร หรือตำรา หนังสืออยู่แล้ว ซึ่งปัจจัยเหล่านี้สามารถผลักดันให้คุณภาพงานวิจัยในเรื่องการทำผลงานวิชาการที่ได้รับการรับรองคุณภาพเพิ่มมากขึ้น ในขณะที่อาจารย์วุฒิปริญญาเอกอัตราส่วนนักศึกษาเต็มเวลาเทียบเท่าต่ออาจารย์ประจำไม่มีผลมากนักที่จะกระตุ้นให้คุณภาพงานวิจัยเพิ่มมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กันยปริณ ทองสามสี และนวลจิรา ภัทรวังรอง (2553) ที่พบว่าอายุของหน่วยงาน และร้อยละของอาจารย์ที่ดำรงตำแหน่งทางวิชาการต่ออาจารย์ประจำทั้งหมดมีความสัมพันธ์กับคุณภาพงานวิจัยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ข้อเสนอแนะจากงานวิจัย

จากผลการวิจัยพบว่า อาจารย์ที่ดำรงตำแหน่งทางวิชาการต่ออาจารย์ประจำทั้งหมดมีความสัมพันธ์กับคุณภาพบัณฑิตด้านงานวิจัยหรืองานสร้างสรรค์ที่ได้รับการตีพิมพ์หรือเผยแพร่ (สมศ.3) และคุณภาพงานวิจัยด้านผลงานวิชาการที่ได้รับการรับรองคุณภาพ (สมศ.7) อยู่ในระดับสูง ดังนั้นมหาวิทยาลัยควรสนับสนุน ส่งเสริม และสร้างแรงจูงใจให้อาจารย์ขอตำแหน่งทางวิชาการ โดยส่งเสริมการฝึกอบรม การวิจัยค้นคว้าในสาขาวิชาการและวิชาชีพเพิ่มมากขึ้น และมีนโยบายสนับสนุนให้เพิ่มผลงานวิจัยโดยใช้บัณฑิตศึกษาเป็นฐานกำหนดโครงการความเป็นเลิศ จัดตั้งหน่วยงานสนับสนุนการวิจัย เช่น คลินิกวิจัย จัดตั้งกองทุนวิจัย กำหนดให้งานวิจัยเป็นดัชนีชี้วัดผลการดำเนินงาน (KPIs) ของอาจารย์ และกระจายอำนาจให้หัวหน้าสาขาบริหารจัดการงานวิจัยเพิ่มมากยิ่งขึ้น เพื่อนำนโยบายไปสู่แนวทางการปฏิบัติอย่างจริงจัง

ข้อเสนอแนะการทำวิจัยครั้งต่อไป

ควรศึกษาโมเดลเชิงสาเหตุคุณภาพบัณฑิต และคุณภาพงานวิจัยในสถาบันอุดมศึกษาทั้งในอุดมศึกษาภาครัฐ และภาคเอกชน

เอกสารอ้างอิง

กันยปริณ ทองสามสี และนวลจิรา ภัทรวังรอง. (2553). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพบัณฑิต และคุณภาพงานวิจัย: กรณีมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. *วารสารสงขลานครินทร์ ฉบับสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์*. 16, (2). มีนาคม-เมษายน.

- กิ่งแก้ว เขี่ยมแจ่ม. (2542). *สภาพแวดล้อมการเรียนการสอนของคณะบริหารธุรกิจสถาบันเทคโนโลยีราชมงคลวิทยาเขตปทุมธานี มหาเมฆ ตามทัศนะของนักศึกษา*. ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- จิตรี ภู่อะกุล. (2550). *ความคาดหวังของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของสาขาวิชาสิ่งทอ คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์. รายงานการวิจัยคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์*.
- นงลักษณ์ วิรัชชัย และ วรณี เจตจำนงสุข. (2548). *การสังเคราะห์รายงานและประเมินคุณภาพภายนอกระดับอุดมศึกษา. รายงานการวิจัยที่ได้รับทุนสนับสนุนจาก สมศ. ประจำปีงบประมาณ 2547*. กรุงเทพฯ.
- มหาวิทยาลัยหาดใหญ่. (2549). *รายงานการประเมินคุณภาพภายนอกสถาบันอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยหาดใหญ่*. สงขลา.
- มหาวิทยาลัยหาดใหญ่. (2554). *รายงานการประเมินคุณภาพภายนอกสถาบันอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยหาดใหญ่*. สงขลา.
- สำนักงานมาตรฐานและประเมินผลอุดมศึกษา. (2553). *คู่มือมาตรฐานการอุดมศึกษาและเกณฑ์มาตรฐานที่เกี่ยวข้อง*. กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์.
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน). (2549). *คู่มือการประเมินคุณภาพภายนอกระดับอุดมศึกษา (ฉบับปรับปรุง)*. กรุงเทพฯ: ออฟเซ็ท พลัส.
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน). (2554). *คู่มือการประเมินคุณภาพภายนอกกรอบสาม พ.ศ.2554-2558 ระดับอุดมศึกษา (ฉบับปรับปรุง)*. กรุงเทพฯ: ออฟเซ็ท พลัส.
- สำนักมาตรฐานอุดมศึกษา. (2544). *นโยบาย แนวทาง และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา ระดับอุดมศึกษา*. กรุงเทพมหานคร: ภาพพิมพ์.
- Runyon, Richard P. and Other. (1996). *Fundamentals of Behavioral Statistics*. U.S.A. : McGraw-Hill.